

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ν. 4412/2016 (9.3.2021)

Γίνεται αναφορά στα άρθρα του ν. 4412/2016 ως τροποποιούνται - σε παρένθεση αυτά του νέου ν. 4782/2021 (ΦΕΚ Α-36, 9.3.2021)

- *Πρόβλεψη πληθώρας εξουσιοδοτικών για έκδοση ΥΑ και π.δ. (ιδίως ΥΑ)*
- *Όχι παρεμβάσεις σε κρίσιμα ή ασαφή ή περίπλοκα άρθρα (π.χ. αναλυτική ρύθμιση διαδικασίας διαπραγμάτευσης, συμφωνίας - πλαίσιο, επιτροπές, εκτέλεση σύμβασης κλπ.)*
- *Παρεμβάσεις σε άρθρα: π.χ. 27(79 ν. 4412/2016) – διευκρινίσεις ΕΕΕΣ, 42 (102 ν. 4412/2016) – συμπλήρωση – αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών - με άμεση ισχύ, που μεταβάλλουν, ανακριβώς, τοπίο δημοσίων συμβάσεων*

I. Δημόσιες συμβάσεις αγαθών – υπηρεσιών (κυρίως)

1. Άρθρο 2, παρ. 1 (1)

1.1 Καταργείται ο όρος «συμβάσεις γενικών υπηρεσιών», αντικαθίσταται από «συμβάσεις υπηρεσιών», ήτοι όλες οι συμβάσεις υπηρεσιών πλην των μελετών.

Παρόλα αυτά, προφανώς εκ παραδρομής, ο όρος «γενικές υπηρεσίες» παραμένει διάσπαρτος στο κείμενο.

1.2 Ως «δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις ή οι συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (**2.500**) ευρώ.

Δεν αναρτώνται σε ΚΗΜΔΗΣ (άρθρο 38) (μέχρι σήμερα: έως 1000 ευρώ) (SOS)

Όχι απαραίτητα γραπτή σύμβαση

Όχι λόγοι αποκλεισμού άρθρου 73

1.3 Προστίθενται οι ακόλουθοι ορισμοί εξ αρχής, που αναπαράγουν παράδοξα προηγούμενου πλαισίου π.χ.:

- *εκπρόθεσμη προσφορά χαρακτηρίζεται ως «μη κανονική» και όχι ως απαράδεκτη (ως είθισται στην εθνική έννομο τάξη),*
- *ασάφεια «μη κατάλληλης προσφοράς»*

44) ως «μη κανονικές προσφορές» νοούνται όσες προσφορές δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της σύμβασης, **όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα**, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία συμπαιγνίας ή διαφθοράς ή όσες κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή ασυνήθιστα χαμηλές,

45) ως «απαράδεκτες προσφορές» νοούνται όσες υποβάλλονται από προσφέροντες, οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίστηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης,

46) ως «μη κατάλληλη» νοείται μία προσφορά όταν δεν σχετίζεται με τη σύμβαση και αδυνατεί προδήλως, χωρίς ουσιώδη τροποποίηση, να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης,

2. Άρθρο 36, παρ. 1 (4)

Μειώνεται σε 30.000 ευρώ από 60.000 ευρώ που ισχύει σήμερα, η εκτιμώμενη αξία δημοσίων συμβάσεων, για τις οποίες καθίσταται **υποχρεωτική, από τις αναθέτουσες αρχές, η χρήση του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)**, με τις οριζόμενες εξαιρέσεις (άρθρο 36, παρ. 1).

Δυσκολεύει τη συμμετοχή «μικρών» οικονομικών φορέων

3. Άρθρο 45, παρ. 3 (10)

Ορθώς προστίθεται το αντίγραφο της σύμβασης στα συμβατικά έγγραφα που πρέπει να τηρούνται, ανεξαρτήτως συμβατικής αξίας:

Εμπιστευτικό – Απαγορεύεται ο διαμοιρασμός του παρόντος αρχείου χωρίς τη ρητή συγκατάθεση μας

εε) αντίγραφο της σύμβασης.

4. Άρθρο 46 (11)

2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να ορίζεται ότι η διεξαγωγή των **προκαταρκτικών διαβουλεύσεων** με την αγορά της παρ. 1 είναι υποχρεωτική, πριν από τη διεξαγωγή διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες αγαθών και γενικών υπηρεσιών.

Προφανώς εκ παραδρομής έχει παραμείνει ο όρος «**γενικών υπηρεσιών**».

3. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζεται ότι η διεξαγωγή των προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά της παρ. 1 είναι υποχρεωτική, πριν από τη διεξαγωγή διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες έργων και με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ για ορισμένες κατηγορίες μελετών.»

5. Άρθρο 47 (12)

Διεξαγωγή **προκαταρκτικών διαβουλεύσεων** με την αγορά μέσω ΕΣΗΔΗΣ – ελάχιστη διάρκεια 15 ημερών

(κυρίως διευκρινιστικές προσθήκες σε σχέση με προηγούμενες διατάξεις).

6. Άρθρο 54 (παρ. 9) (17)

Παρ. 9 Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές **λαμβάνουν υπόψη τις ενιαίες τεχνικές προδιαγραφές** που εκπονούνται από τις ΕΚΑΑ των περ. β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 41, σε συνεργασία με άλλους δημόσιους φορείς όπου κρίνεται απαραίτητο, και αναρτώνται στο ΕΣΗΔΗΣ. **Με απόφαση** του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, που προΐσταται των ΕΚΑΑ του προηγούμενου εδαφίου, **η χρήση ορισμένων ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών μπορεί να ορίζεται ως υποχρεωτική.** Όταν η χρήση των ενιαίων

Εμπιστευτικό – Απαγορεύεται ο διαμοιρασμός του παρόντος αρχείου χωρίς τη ρητή συγκατάθεση μας

τεχνικών προδιαγραφών ορίζεται ως υποχρεωτική, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλίνουν από αυτές αιτιολογώντας την απόκλιση αυτή ειδικά στα έγγραφα της σύμβασης.»

Ασαφής η υποχρεωτικότητα του «λαμβάνουν υπόψη»

7. Άρθρο 58 (εδ. β) (18)

«Ειδικά για τις **συμβάσεις έργων**, η ανάθεση τμήματος σύμβασης σε υπεργολάβο ελέγχεται από την αναθέτουσα αρχή ως προς την επαγγελματική καταλληλότητα του υπεργολάβου, να εκτελέσει το προς ανάθεση τμήμα, όπως αυτή αναφέρεται στην περ. α της παρ. 1 και παρ. 2 του άρθρου 75»,

Δεν καθορίζεται ο τρόπος ελέγχου

8. Άρθρο 70 (παρ. 4) (20)

«4. Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται, **σε έργα** με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (**1.000.000**) ευρώ, να αναρτά **στην ιστοσελίδα της δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού, τη μελέτη κατασκευής του έργου**, δύναται δε εντός της άνω προθεσμίας να αναρτά και τα τεύχη δημοπράτησης του διαγωνισμού, με ταυτόχρονη αποστολή προκαταρκτικής ενημέρωσης στο ΚΗΜΔΗΣ.»

Προφανώς αφορά τεχνικά έργα

9. Άρθρο 72 (21)

Εγγύηση καλής εκτέλεσης: 4% για αγαθά – υπηρεσίες, 5% για έργα – μελέτες
Επί ποσού προϋπολογισμού σύμβασης (όχι συμβατικού τμήματος) άνευ δικαιωμάτων προαιρέσεως

Εγγύηση καλής λειτουργίας: 5%

«Απεμπλοκή» εγγύησης προκαταβολής από εγγύηση καλής εκτέλεσης

Εμπιστευτικό – Απαγορεύεται ο διαμοιρασμός του παρόντος αρχείου χωρίς τη ρητή συγκατάθεση μας

10. Άρθρο 73 Λόγοι αποκλεισμού – Τροποποίηση τίτλου και αντικατάσταση άρθρου 73 ν. 4412/2016 (22)

Αλλαγή σύνθεσης επιτροπής «επανορθωτικών μέτρων» - εξουσιοδοτική

Παρ. 3,4 π.χ. 4 ζ) “εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος εκ προθέσεως σοβαρών απατηλών δηλώσεων”

Αντικατάσταση «ψευδών» με απατηλών» σε (3) σημεία ανωτέρω άρθρου – παντελώς δυσαπόδεικτο – άστοχη διάταξη.

Καταργείται η παρ. 2 (γ) άρθρου 73 περί λόγου αποκλεισμού σχετικού με παραβιάσεις εργατικής νομοθεσίας - προσκόμισης πιστοποιητικού ΣΕΠΕ. Παραμένουν απαιτήσεις άρθρου 68, ν. 3863/2010 για εταιρείες παροχής φυλάξεων – καθαρισμού.

11. Άρθρο 74 (Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις) (23)

Στον τίτλο του άρθρου 74 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθενται οι λέξεις «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», και το άρθρο 74 αντικαθίσταται.

Εκτεταμένες αλλαγές στο άρθρο 74 – εξουσιοδοτικές για π.δ. προς ρύθμιση λεπτομερειών. Δυσχερής η έκδοσή τους.

12. Άρθρο 79 (ΕΕΕΣ) (SOS) (27)

12.1 παρ. 1

α) ... «Κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης για σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η τριετής παραγραφή της παρ. 10 του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού, ή η εφαρμογή της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 (Α' 93), αναλύεται στο

σχετικό πεδίο που προβάλλει **κατόπιν θετικής απάντησης**, ενώ ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο για την προσκόμιση δικαιολογητικών.»

β) «... Στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης δημόσιας σύμβασης, που είτε εκκινούν μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος είτε έχουν εκκινήσει νωρίτερα αλλά δεν έχει ακόμη συμπληρωθεί και υποβληθεί το ΕΕΕΣ, οι προηγούμενες αρνητικές απαντήσεις στο ανωτέρω ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης, από οικονομικούς φορείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, **δεν στοιχειοθετούν τον λόγο αποκλεισμού των περ. ζ' ή/και θ' της παρ. 4 του άρθρου 73 του παρόντος και δεν απαιτείται να δηλωθούν κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ και κάθε αντίστοιχου εντύπου.**»

γ) «... Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου ΕΕΕΣ, το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς.»

12.2 παρ. 8

«8. Δεν συνιστά ανακριβή δήλωση, ούτε επιφέρει αποκλεισμό αρνητική δήλωση οικονομικού φορέα στο σχετικό ερώτημα του ΕΕΕΣ, εφόσον συντρέχουν οι περιστάσεις της παρ. 2Α του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού.»

Πρόκειται για την ρύθμιση ασφαλιστικών ή φορολογικών οφειλών που εξομοιούται με την «μη οφειλή».

12.3 παρ. 9 SOS

«9. Ο οικονομικός φορέας **δύναται να διευκρινίζει** τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με **συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση**, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ. Η συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση υπογράφεται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 79Α, περί υπογραφής Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης.»

- *Αμφιβόλου ισχύος προσθήκη σε αυξημένης τυπικότητας άρθρο κοινοτικής οδηγίας.*
- *Προβλέπεται η δημιουργία πολλαπλών προβλημάτων, εφόσον φαίνεται ότι θα πρέπει να διακριβωθεί:*

α) αν όντως πρόκειται περί διευκρινίσεων ή οιονεί «αυτοτελών» νέων δηλώσεων,

β) η συνεκτικότητα των «διευκρινίσεων» με τα δηλωθέντα στο ΕΕΕΣ κλπ.

- *Υπέμετρη επιβάρυνση Αναθετουσών Αρχών, ΑΕΙΠΠ, δικαιοδοτικών οργάνων*
- *Δεν έχει άμεση ισχύ (από 1.6.2021), ενώ το άρθρο 42 (τροποποιεί άρθρο 102, ν. 4412/2016) έχει ισχύ από δημοσίευση.*

13. Άρθρο 79^Α Υπογραφή Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (28)

Παρ. 3. Καταργείται ΤΕΥΔ

Παρ. 4. Το ΕΕΕΣ φέρει υπογραφή με ημερομηνία εντός του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής. **Αν στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας υπογραφής του ΕΕΕΣ και της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής έχουν επέλθει μεταβολές στα δηλωθέντα στοιχεία, εκ μέρους του, στο ΕΕΕΣ, ο οικονομικός φορέας αποσύρει την προσφορά του, χωρίς να απαιτείται απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Στη συνέχεια μπορεί να την υποβάλει εκ νέου με επίκαιρο ΕΕΕΣ.»**

Μάλλον θετική προσθήκη, αποφεύγονται άσκοπες διενέξεις.

14. Αποδεικτικά μέσα – Τροποποίηση παρ. 2, 3, 9 και 10 άρθρου 80 ν. 4412/2016 (29)

Παρ. 2 «β) για τις παρ. 2 και 4 περ. β' του άρθρου 73, πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας.»

Συμπεριλαμβάνεται και πιστοποιητικό ΣΕΠΕ. Καταργείται η παρ. 2 (γ) άρθρου 80 περί προσκόμισης πιστοποιητικού ΣΕΠΕ (προς επιβεβαίωση). Παραμένουν απαιτήσεις άρθρου 68, ν. 3863/2010 για εταιρείες παροχής φυλάξεων – καθαρισμού.

Παρ. 9 «Σε δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ και έως τα όρια των άρθρων 118 και 328, οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να απαιτούν ως απόδειξη για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παρ. 1 του άρθρου 73, την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης εκ μέρους του οικονομικού φορέα, σε περίπτωση φυσικού προσώπου, ή σε περίπτωση νομικού προσώπου την υποβολή αυτής εκ μέρους του νομίμου εκπροσώπου, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 79Α.»

Επαναλαμβάνεται η σχετική ρύθμιση – δυνατότητα υποβολής υπεύθυνης δήλωσης αντί ποινικού μητρώου για απ' ευθείας αναθέσεις.

15. Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων – Τροποποίηση τίτλου και αντικατάσταση άρθρου 86 ν. 4412/2016 (30)

15.1. Αλλαγές σε όρους αξιολόγησης τεχνικών έργων, επιπλέον:

15.2 Παρ. 13. «Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών, όταν η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει της τιμής ή του κόστους, η βαθμολογία κάθε κριτηρίου αξιολόγησης κυμαίνεται από εκατό (100) έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς. Η βαθμολογία είναι εκατό (100) βαθμοί για τις περιπτώσεις που ικανοποιούνται ακριβώς όλοι οι όροι του κριτηρίου. Η βαθμολογία αυτή αυξάνεται έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς, όταν υπερκαλύπτονται οι όροι του κριτηρίου. Η συνολική βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς, όπως προκύπτει από τον τύπο της παρ. 11 κυμαίνεται από εκατό (100) έως εκατόν είκοσι (120) βαθμούς.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης μεγαλύτερο περιθώριο διακύμανσης από το αναφερόμενο στο πρώτο εδάφιο **από εκατό (100) έως εκατό πενήντα (150) βαθμούς**, προσαρμόζοντας αναλόγως τους όρους της διαδικασίας σύναψης σύμβασης.

Εμπιστευτικό – Απαγορεύεται ο διαμοιρασμός του παρόντος αρχείου χωρίς τη ρητή συγκατάθεση μας

15.3 Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί να προσδιοριστεί:

α) Ως εκείνη που παρουσιάζει τον μικρότερο λόγο της προσφερόμενης ή συγκριτικής τιμής της προσφοράς προς τη βαθμολογία των κριτηρίων αξιολόγησης που δεν αφορούν την τιμή ή το κόστος. Συγκριτική τιμή προσφοράς είναι η τιμή, στην περίπτωση που για τη διαμόρφωσή της λαμβάνονται υπόψη ένα ή περισσότερα είδη κόστους, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 87, εφόσον προβλέπεται από τα έγγραφα της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή, στην περίπτωση αυτή, καθορίζει με σαφήνεια στα έγγραφα της σύμβασης τον ακριβή τρόπο υπολογισμού της συγκριτικής τιμής προσφοράς, όπως με μαθηματικό τύπο.

β) Για τις δημόσιες συμβάσεις παροχής γενικών υπηρεσιών η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί εναλλακτικά να είναι εκείνη που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη τιμή (A) της σχέσης:

$$A = \sigma T_x (T/T_{\max}) + \sigma o_x (O_{\min}/O),$$

όπου: T = Συνολική βαθμολογία τεχνικής προσφοράς,

T_{max} = Συνολική βαθμολογία της καλύτερης τεχνικής προσφοράς,

O_{min} = τιμή χαμηλότερης οικονομικής προσφοράς,

O = τιμή οικονομικής προσφοράς,

σT = Συντελεστής βαρύτητας τεχνικής προσφοράς, ποσοστό επί τοις εκατό, που μπορεί να κυμαίνεται από εξήντα (60) έως ογδόντα (80),

σO = Συντελεστής βαρύτητας οικονομικής προσφοράς, ποσοστό επί τοις εκατό, που μπορεί να κυμαίνεται από είκοσι (20) έως σαράντα (40).

Το άθροισμα των δύο συντελεστών βαρύτητας ισούται με εκατό (100).

15.4 Έκδοση εγκυκλίων ΥΠΙΑΝ (προμήθειες – υπηρεσίες)

16. Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 1, 5 και 6 και προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 88 ν. 4412/2016 (32)

16.1. Παρ. 1 Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας **είκοσι (20) ημερών** από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής.

Αντί για δέκα (10) ημέρες.

16.2 Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του **απορρίπτεται** ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.

Ορθή προσθήκη, κατόπιν και σχετικής νομολογίας.

16.3 Παρ. 6 ... Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, σε κάθε περίπτωση, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και **εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν**. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο.

Σωστό, ίσως θα έπρεπε να επεκταθεί και για αγαθά, υπηρεσίες.

17. Άρθρο 93 «Περιεχόμενο φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» (35)

Ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» περιέχει το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Σύμβασης του άρθρου 79 και την εγγύηση συμμετοχής, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 72, καθώς και πρόσθετα έγγραφα όπως καθορίζει η οικεία διακήρυξη.

Εμπιστευτικό – Απαγορεύεται ο διαμοιρασμός του παρόντος αρχείου χωρίς τη ρητή συγκατάθεση μας

Τα ανωτέρω δεν ισχύουν για συμβάσεις που ανατίθενται με τις διαδικασίες των άρθρων 118 και 328, περί απευθείας ανάθεσης.

Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα έγγραφα του προηγούμενου εδαφίου, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση πλην της εγγύησης συμμετοχής.»

18. Περιεχόμενο φακέλου «Τεχνική Προσφορά» – Τροποποίηση παρ. 5 άρθρου 94 ν. 4412/2016 (36)

Παρ. 5 Ειδικά στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητεί από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς να δηλώνουν στην τεχνική τους προσφορά:

α. τη χώρα παραγωγής του προσφερόμενου προϊόντος και

β. την επιχειρηματική μονάδα στην οποία παράγεται το προσφερόμενο προϊόν, καθώς και τον τόπο εγκατάστασής της».

Σωστή τροποποίηση – απλοποίηση σχετικού άρθρου.

19. Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών – Τροποποίηση παρ. 2, 5 και 6 άρθρου 95 ν. 4412/2016 (37)

Παρ. 6 Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει της τιμής, η τελευταία μπορεί να προκύπτει κατά την προσφερόμενη έκπτωση επί τοις εκατό (%) στην τιμή του είδους ή της υπηρεσίας, βάσει τιμών αναφοράς, ιδίως όπως αυτές προσδιορίζονται από την κείμενη νομοθεσία ή βάσει τιμών που έχουν εγκριθεί από ρυθμιστική αρχή στην περίπτωση ρυθμιζόμενων αγορών. Στις περιπτώσεις αυτές η τιμή μπορεί να αναπροσαρμόζεται κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης με βάση την εκάστοτε ισχύουσα τιμή αναφοράς, εφαρμοζόμενου του ποσοστού έκπτωσης. Η αναπροσαρμογή της τιμής, προκειμένου να εφαρμοστεί, πρέπει να αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης.»

Σωστή τροποποίηση περί αναπροσαρμογής

20. Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 1 και 2, κατάργηση παρ. 3, 4, 5 και 6 άρθρου 96 ν. 4412/2016 (38)

«Άρθρο 96

Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής – Καταργούμενες διατάξεις

1. Όσοι επιθυμούν να λάβουν μέρος σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, πρέπει να υποβάλλουν προσφορά ή αίτηση συμμετοχής, εντός της προθεσμίας που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.
2. Οι προσφορές ή οι αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τα μέσα που προβλέπονται από τα έγγραφα της σύμβασης.
3. (Καταργήθηκε)
4. (Καταργήθηκε)
5. (Καταργήθηκε)
6. (Καταργήθηκε)
7. Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υπογράφεται υποχρεωτικά είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση είτε από εκπρόσωπό τους νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά απαιτητήτως πρέπει να προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του (συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους) κάθε μέλους της ένωσης, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής.»

Σωστή τροποποίηση – απλοποίηση, εφόσον προσφορές – αιτήσεις συμμετοχής κατατίθενται, πλέον, ηλεκτρονικά.

21. Χρόνος ισχύος προσφορών – Τροποποίηση παρ. 1, 2, 3 και 4 και προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 97 ν. 4412/2016 (39)

Παρ. 5 «Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη από τα έγγραφα της σύμβασης αρχική διάρκεια ισχύος της προσφοράς. Μετά από τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν από την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους. Η διαδικασία ανάθεσης συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται ο λοιποί οικονομικοί φορείς.

Αν λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή δύναται, με αιτιολογημένη απόφασή της, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία να παρατείνουν την προσφορά τους.»

Σωστή προσθήκη- διευκολύνει Αναθέτουσες Αρχές – ολοκλήρωση διαδικασιών

22. Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και παροχής γενικών υπηρεσιών – Αντικατάσταση άρθρου 100 ν. 4412/2016 (SOS) (40)

Σωστή και σαφέστερη αναδιατύπωση άρθρου.

23. Αντιστροφή σταδίων αξιολόγησης στην ανοικτή διαδικασία– Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 101 ν. 4412/2016 (41)

Παρ. 2. Η χρήση της διαδικασίας της παρ. 1 δεν επιτρέπεται στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων στις οποίες κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, καθώς και στις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 50, περί δημόσιων συμβάσεων έργων με αξιολόγηση μελέτης».

Σωστή αναδιατύπωση άρθρου.

**24. Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών–
Αντικατάσταση άρθρου 102 ν. 4412/2016 (42)**

SOS άμεση ισχύς - εφαρμογή από δημοσίευση (ενώ το σχετικό άρθρο 27 που τροποποιεί άρθρο 79 ν. 4412/2016 περί ΕΕΕΣ και έχει συναφές περιεχόμενο, επιτρέποντας διευκρινίσεις ΕΕΕΣ ισχύει από 1.6.2021).

Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, οι αναθέτουσες αρχές, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητούν από τους προσφέροντες ή υποψήφιους οικονομικούς φορείς, **όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης».**

- Φαίνεται να υφίσταται **υποχρέωση** ΑΑ να ζητεί διευκρινίσεις ή να υποβάλλονται νέα έγγραφα τα οποία «λείπουν»?
- Αόριστη έννοια: πληροφορίες ή τεκμηρίωση «είναι ή εμφανίζονται» ελλιπείς ή λανθασμένες.
- Ανατρέπεται πάγια ρύθμιση και σχετική νομολογία με απροσδιόριστα αποτελέσματα.
- Άνιση μεταχείριση
- Δυνατότητα «παρελκυστικών» ή «εικονικών» προσφορών

25. Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών – Τροποποίηση παρ. 1, 2, 3, και 5 άρθρου 103 ν.4412/2016 (SOS) (43)

Παρ. 2 Αν δεν προσκομισθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, η αναθέτουσα αρχή καλεί τον προσωρινό ανάδοχο να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα, ή να παράσχει διευκρινήσεις με την έννοια του άρθρου 102, εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης σε αυτόν. Αν ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει αίτημα προς την αναθέτουσα αρχή για παράταση της ως άνω προθεσμίας, συνοδευόμενο από αποδεικτικά έγγραφα με τα οποία αποδεικνύεται ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των δικαιολογητικών, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών για όσο χρόνο απαιτηθεί για τη χορήγηση των δικαιολογητικών από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές. Ο προσωρινός ανάδοχος μπορεί να αξιοποιεί τη δυνατότητα του προηγούμενου εδαφίου και εντός της προθεσμίας της πρόσκλησης της παρ. 1.

Επανέρχεται η προηγούμενη ρύθμιση περί δυνατότητας συμπλήρωσης των δικαιολογητικών κατακύρωσης – σωστό, αλλά με τους ασαφείς όρους του τροποποιηθέντος άρθρου 102 ως ανωτέρω υπό 24.

26. Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής – Οψιγενείς μεταβολές – Αντικατάσταση άρθρου 104 ν. 4412/2016 (44) (SOS)

Παρ. 1. Το δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται:

- α) κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ,
- β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80 και
- γ) **κατά την εξέταση της υπεύθυνης δήλωσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης.**

- *Χρήζει διευκρίνισης η παρ. 1^α): εννοεί ότι κρίνεται μόνο η υποβολή ΕΕΕΣ και δεν προσκομίζονται τα αντίστοιχα δικαιολογητικά σε σχέση με τα δηλωθέντα? Ή χωρίς να απαιτείται πλέον η υποβολή άλλων αποδεικτικών μέσων για το χρονικό εκείνο σημείο (δηλαδή τούτο ανεπίτρεπτο? – μέχρι τώρα σε διακριτική ευχέρεια ΑΑ)*

Εμπιστευτικό – Απαγορεύεται ο διαμοιρασμός του παρόντος αρχείου χωρίς τη ρητή συγκατάθεση μας

- *Διασαφήνιση ομιγενών μεταβολών. Προφανώς εκ παραδρομής, η παρ. γ λανθασμένα αναφέρεται στη περ. γ της παρ. 3 του άρθρου 105, αντί της περ. δ που είναι και το ορθό.*

27. Κατακύρωση – σύναψη σύμβασης – Αντικατάσταση άρθρου 105 ν. 4412/2016 (45)

Παρ 1. Στην απόφαση κατακύρωσης αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης της σύμβασης σύμφωνα με τα άρθρα 360 έως 372.

Στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών ή παροχής γενικών υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή, αιτιολογημένα και κατόπιν γνώμης του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου, μπορεί να κατακυρώσει τη σύμβαση για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα, αγαθών ή παρεχόμενων υπηρεσιών, από αυτήν που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον ο σχετικός όρος έχει περιληφθεί σε αυτά.

Με την απόφαση του προηγούμενου εδαφίου, η αναθέτουσα αρχή **μπορεί να κατακυρώσει τη σύμβαση για το ογδόντα τοις εκατό (80%) μέχρι και το εκατόν είκοσι τοις εκατό (120%) της ποσότητας αγαθών ή παρεχόμενων υπηρεσιών που αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης.**

Ορθή η αποσαφήνιση ποσοστών και απλοποίηση άρθρου

Παρ. 2 Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση κατακύρωσης, μαζί με αντίγραφο όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών, σε όλους τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν μέρος στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, **εκτός από τους οριστικώς αποκλεισθέντες και ιδίως όσους αποκλείστηκαν οριστικά δυνάμει της παρ.1 του άρθρου 72**, με κάθε πρόσφορο τρόπο. Εφόσον η διαδικασία ανάθεσης διενεργείται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ η κοινοποίηση του προηγούμενου εδαφίου γίνεται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ.

- *Ορθή η κοινοποίηση απόφασης και σε προσωρινό ανάδοχο, σε συνδυασμό με ρητή ρύθμιση παρ. 5 κατωτέρω.*

Εμπιστευτικό – Απαγορεύεται ο διαμοιρασμός του παρόντος αρχείου χωρίς τη ρητή συγκατάθεση μας

- *Ασαφές το «ιδίως όσους αποκλείστηκαν ...» - ποιά η έννοια και επιπτώσεις του «ιδίως» ?*
- *Θέματα εννοίας οριστικώς αποκλεισθέντων (ποιοί είναι αυτοί? Χρειάζεται τελεσίδικη δικαστική απόφαση ? κλπ. – βλέπε και προβληματική ΑΕΠΠ).*

Παρ. 4 Μετά από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τον ανάδοχο να προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, θέτοντάς του προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδικής πρόσκλησης.

Παρ. 5 Η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα με την κοινοποίηση της πρόσκλησης της παρ. 4 στον ανάδοχο.

Ρητή αποσαφήνιση του χρόνου θεωρήσεως συμβάσεως ως συναφθείσας

Παρ. 7. Εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει το συμφωνητικό, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση, με την επιφύλαξη αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 103 για τον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 106. **Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, στην περίπτωση αυτή, να αναζητήσει αποζημίωση, πέρα από την καταπίπτουσα εγγυητική επιστολή, ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 ΑΚ.**

Παρ. 8 Εάν η αναθέτουσα αρχή δεν απευθύνει την πρόσκληση της παρ. 4 εντός χρονικού διαστήματος εξήντα (60) ημερών από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, με την επιφύλαξη της ύπαρξης επιτακτικού λόγου δημόσιου συμφέροντος ή αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, ο ανάδοχος δικαιούται να απέχει από την υπογραφή του συμφωνητικού, χωρίς να εκπέσει η εγγύηση συμμετοχής του, καθώς και να αναζητήσει αποζημίωση ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 ΑΚ.»

*«Επαναφορά» άρθρων 197, 198 ΑΚ περί ευθύνης εκ διαπραγματεύσεων
Προβλέπονται εν πολλοίς ατελέσφορες δικαστικές διενέξεις*

*** Κατά μια (θεωρητική) άποψη που δεν φαίνεται να επιβεβαιώνεται από διατάξεις άρθρων 100, 105:**

«Στην περίπτωση των διαγωνισμών με πολλά τμήματα προωθείται η ύπαρξη μίας μοναδικής εκτελεστής πράξης στην περίπτωση κατακύρωσης με βάση τη χαμηλότερη τιμή στις προμήθειες αγαθών και υπηρεσιών, μετά και από την τελική προτεινόμενη διαμόρφωση του άρθρου 100, καθώς η ύπαρξη πολλών τμημάτων η οποία οδηγεί με την υφιστάμενη διάταξη στην έκδοση πολλαπλών αποφάσεων κατακύρωσης ανά διαγωνιστική διαδικασία δημιουργεί ιδιαίτερο διοικητικό βάρος στις αναθέτουσες αρχές.»

Άρθρο 106 (46)

Παραμένει ο κάτωθι ασαφής λόφος ματαίωσης

δ) αν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη.

28. Διαδικασία ανάθεσης – Τροποποίηση παρ. 1 και 3 άρθρου 109 Α ν. 4412/2016 (47)

Παρ. 3 Οι συμβάσεις ποσού άνω των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ αναρτώνται στο ΚΗΜΔΗΣ.»

Αύξηση ορίου ανάρτησης ΚΗΜΔΗΣ από 1000 σε 2.500 ευρώ – ορθό.

29. Επιλογή των διαδικασιών– Αντικατάσταση άρθρου 116 ν. 4412/2016 (48)

Για δημόσιες συμβάσεις κάτω των ορίων οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν, εκτός από τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 26, στις διαδικασίες των άρθρων 117, περί συνοπτικού διαγωνισμού, 117 Α, περί δημόσιων

Εμπιστευτικό – Απαγορεύεται ο διαμοιρασμός του παρόντος αρχείου χωρίς τη ρητή συγκατάθεση μας

συμβάσεων ήσσονος αξίας και 118, περί απευθείας ανάθεσης, καθώς και στο σύστημα προεπιλογής, του άρθρου 303 αναλόγως εφαρμοζόμενου.

Συστηματοποίηση διαδικασιών ανάθεσης μετά από τροποποιήσεις

30. Δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας– Προσθήκη άρθρου 117 Α στον ν. 4412/2016 (49)

SOS άμεση ισχύς – εφαρμογή από δημοσίευση

«Για τις δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας, με την έννοια της περ. 30 της παρ. 1 του άρθρου 2, είναι δυνατό να μην ακολουθείται διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και οι πληρωμές να εκτελούνται ως εξόφληση έναντι νόμιμου φορολογικού παραστατικού, χωρίς να απαιτούνται έκδοση πράξης ανάθεσης ή οι διαδικασίες εκτέλεσης του παρόντος από την αναθέτουσα αρχή. Για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης ως ήσσονος αξίας εφαρμόζεται το άρθρο 6».

Προσοχή σε κατάτμηση (πολλές ομοειδείς συμβάσεις που υπερβαίνουν αθροιστικά 2.500 ευρώ).

SOS Δεν φαίνεται να καταργείται καθ' ολοκληρία το άρθρο 117 περί συνοπτικού διαγωνισμού (ως συχνά λέγεται) – άρα φαίνεται να ισχύουν προθεσμίες δημοσίευσης- διαδικασίες για ποσά 30.000 έως 60.000 ευρώ

31. Απευθείας ανάθεση – Αντικατάσταση άρθρου 118 ν. 4412/2016 (SOS) (50)

Το άρθρο 118 του ν. 4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής:

Απευθείας ανάθεση

1. Προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, είναι ίση ή κατώτερη από το όριο των τριάντα χιλιάδων (**30.000**) ευρώ.

Για τις διαδικασίες ανάθεσης σύμβασης έργου και τις συμβάσεις υπηρεσιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 107 έως 110, το ποσό του προηγούμενου εδαφίου είναι εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ.

Κοινωνικές υπηρεσίες, νομικές υπηρεσίες κλπ.

2. Η απευθείας ανάθεση διενεργείται από τις αρμόδιες για την ανάθεση της σύμβασης υπηρεσίες της αναθέτουσας αρχής, χωρίς να απαιτείται γνωμοδότηση συλλογικού οργάνου.

3. Μετά την έκδοση της απόφασης ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή **τη δημοσιεύει στο ΚΗΜΔΗΣ** σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 38 και την κοινοποιεί στον οικονομικό φορέα. Η παράλειψη εκπλήρωσης της υποχρέωσης του προηγούμενου εδαφίου καθιστά τη σύμβαση αυτοδικαίως άκυρη. Με την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης η σύμβαση θεωρείται ότι έχει συναφθεί και η υπογραφή του σχετικού συμφωνητικού έχει αποδεικτικό χαρακτήρα. Η υπογραφή συμφωνητικού απαιτείται για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία που υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ, με την επιφύλαξη της παρ. 6 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης.

Ειδικά για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και του ΕΟΧ ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), το ανωτέρω ποσό ορίζεται σε δέκα χιλιάδες (**10.000**) ευρώ.

Η απόφαση ανάθεσης περιέχει κατ' ελάχιστο:

- α) την επωνυμία και τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής,
- β) περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης και της αξίας της,
- γ) όνομα και στοιχεία επικοινωνίας του οικονομικού φορέα στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση,

δ) κάθε άλλη πληροφορία που η αναθέτουσα αρχή κρίνει απαραίτητη.

6. Κατά παρέκκλιση της παρ. 1, οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να προσφεύγουν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι ίση ή κατώτερη από το όριο των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ για αναθέσεις συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών, έργων και μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, που αφορούν στην υλοποίηση έργων ΤΠΕ με αντικείμενο την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των ψηφιακών υπηρεσιών ή τον εκσυγχρονισμό των ψηφιακών εργαλείων της Κεντρικής Διοίκησης κατά την έννοια της περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143).

Απαιτείται έγκριση Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και σχετική απόφαση

Απευθείας ανάθεση μέσω συστημάτων ηλεκτρονικής αγοράς (e-marketplace) – Προσθήκη άρθρου 118 Α στον ν. 4412/2016 (51)

Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας – Τροποποίηση τίτλου και παρ. 2, 3, 6, 7 και 8, κατάργηση παρ.5 και προσθήκη παρ. 9 και 10 στο άρθρο 119 ν. 4412/2016 (52)

32. Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης – Αντικατάσταση άρθρου 120 ν. 4412/2016 (53)

1. Για συμβάσεις κάτω των ορίων, ως χρόνος έναρξης των διαδικασιών του άρθρου 26 νοείται η

ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, ανά περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 66.

1α. Ως χρόνος έναρξης του συνοπτικού διαγωνισμού νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ σύμφωνα με το άρθρο 66, περί δημοσίευσης σε εθνικό επίπεδο.

2. Ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας της απευθείας ανάθεσης ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης νοείται η ημερομηνία αποστολής

Εμπιστευτικό – Απαγορεύεται ο διαμοιρασμός του παρόντος αρχείου χωρίς τη ρητή συγκατάθεση μας

προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προσφοράς ή της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση.

3. Για τις συμβάσεις του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης, ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Η πρόσκληση της παρ. 2 ειδικά για συμβάσεις προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία άνω του ορίου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ δύναται να απευθύνεται **και σε έναν οικονομικό φορέα** και αναρτάται στο ΚΗΜΔΗΣ τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης. Δεν λαμβάνονται υπόψη προσφορές οικονομικών φορέων που δεν προσκλήθηκαν να υποβάλουν προσφορά.

33. Έννομη προστασία κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118 και των δημόσιων συμβάσεων του άρθρου 119– Τροποποίηση τίτλου και αντικατάσταση άρθρου 127 ν. 4412/2016 (SOS) (55)

«Άρθρο 127

Έννομη προστασία για δημόσιες συμβάσεις των άρθρων 118 και 119

1. Για δημόσιες συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης, **όποιος έχει έννομο συμφέρον**, μπορεί να ζητήσει την ακύρωση πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής καθώς και την αναστολή εκτέλεσης, ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 45 έως 56 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), το οποίο αποφαίνεται αμετακλήτως χωρίς να επιτρέπεται η προηγούμενη άσκηση άλλης ειδικής ή ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής.

Το παράβολο για την άσκηση της αίτησης ακύρωσης και της αίτησης αναστολής ορίζεται ίσο με το πέντε τοις εκατό (5%) επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.

2. Για τα ζητήματα έννομης προστασίας για δημόσιες συμβάσεις του άρθρου 119, περί συμβάσεων ενεργειών τεχνικής βοήθειας:

Εμπιστευτικό – Απαγορεύεται ο διαμοιρασμός του παρόντος αρχείου χωρίς τη ρητή συγκατάθεση μας

α) με εκτιμώμενη αξία άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, εφαρμόζεται το Βιβλίο IV.

β) με εκτιμώμενη αξία έως και εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, εφαρμόζεται η παρ. 1.»

Ποιός έχει έννομο συμφέρον, ειδικά αν έχει προσκληθεί μόνο ένας?

Γενικές, μακρές προθεσμίες Κωδ. Διοικητικής Διαδικασίας

Απευθείας ανάθεση (σύνοψη)

1. επικαιροποιείται η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, για να είναι επιτρεπτή η προσφυγή στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης (ίση ή κατώτερη από το όριο των 30.000 ευρώ, αντί των 20.000 ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., που ισχύει σήμερα κ.λπ.).
2. Διαδικασία απευθείας ανάθεσης αναρτάται ΚΗΜΔΗΣ – λαμβάνει Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) (άρθρο 66, παρ. 2).
3. Πρόσκληση (δυνατή ακόμη και προς ένα οικονομικό φορέα) αναρτάται προ 5 ημερών σε ΚΗΜΔΗΣ (άρθρο 120, παρ. 3^α).
4. Δεν απαιτείται (μόνο δυνητικώς) εγγύηση συμμετοχής - καλής εκτέλεσης (άρθρο 72).
5. Διαδικασία δύναται να προσβληθεί από όποιον έχει έννομο συμφέρον (άρθρο 127, παρ. 1) ενώπιον διοικητικών δικαστηρίων (Διοικητικού Εφετείου).
6. Υπεύθυνη δήλωση από νόμιμο εκπρόσωπο περί ποινικού μητρώου, ενημεροτήτων
7. Δεν απαιτείται Επιτροπή Παραλαβής – παραλαβάνει προϊστάμενος υπηρεσίας (άρθρο 208, παρ. 10, 219, παρ. 1)
8. Δημοσίευση ανάθεσης σε ΚΗΜΔΗΣ (άρθρο 38, παρ. 3) επί ποινή ακυρότητας.

34. Τρόπος πληρωμής – απαιτούμενα δικαιολογητικά για πληρωμή του αναδόχου – Τροποποίηση παρ. 1 και 4 άρθρου 200 ν. 4412/2016 (102)

Ορθή διόρθωση, απαιτείται προσκόμιση ενός γ) Τιμολόγιου του προμηθευτή (όχι, πλέον, εις τριπλούν).

35. Κήρυξη αναδόχου ως εκπτώτου – Αντικατάσταση άρθρου 203 ν.4412/2016 (103)

Παρ. 1β) στην περίπτωση που δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τη σύμβαση ή/και δεν συμμορφώθηκε με τις σχετικές γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή τις κείμενες διατάξεις, εντός του συμφωνημένου χρόνου εκτέλεσης της σύμβασης.

Σωστή προσθήκη για συμβάσεις και αγαθών

Προσθήκη (παρ. 4γ περί διαφέροντος ΑΑ – δυσεφάρμοστο στη πράξη).

36. Χρόνος παράδοσης υλικών – Τροποποίηση παρ. 3 και 4 άρθρου 206 ν.4412/2016 (104)

3. Η απόφαση παράτασης εκδίδεται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος από την υποβολή του σχετικού αιτήματος του προμηθευτή. Στην περίπτωση παράτασης του συμβατικού χρόνου παράδοσης, **επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 207, περί κυρώσεων για εκπρόθεσμη παράδοση προμήθειας.**

4. Με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση του οργάνου της περ. β της παρ. 11 του άρθρου 221, ο συμβατικός χρόνος φόρτωσης - παράδοσης των υλικών **μπορεί να μετατίθεται**. Μετάθεση επιτρέπεται μόνο όταν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας ή άλλοι ιδιαίτερος σοβαροί λόγοι που καθιστούν αντικειμενικώς αδύνατη την εμπρόθεσμη παράδοση των συμβατικών ειδών. Στις περιπτώσεις μετάθεσης του συμβατικού χρόνου φόρτωσης - παράδοσης, δεν επιβάλλονται κυρώσεις.

Σωστές διασαφηνίσεις

37. Παραλαβή υλικών – Τροποποίηση παρ. 1 και προσθήκη παρ. 10 στο άρθρο 208 ν. 4412/2016 (105)

1. Η παραλαβή των υλικών γίνεται από τις επιτροπές της παρ. 3 του άρθρου 221, περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων.

10. Κατά παρέκκλιση από τα αναφερόμενα στην παρ. 1, για την παρακολούθηση και παραλαβή συμβάσεων προμηθειών με εκτιμώμενη αξία ίση ή μικρότερη του ποσού της παρ. 1 του άρθρου 118, δεν απαιτείται συγκρότηση επιτροπής παρακολούθησης και παραλαβής και η παραλαβή γίνεται με βεβαίωση που εκδίδεται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας για την οποία προορίζονται τα αγαθά ή της υπηρεσίας που έχει οριστεί για το σκοπό αυτό με την απόφαση ανάθεσης.

Σωστές διασαφηνίσεις.

38. Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών – Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 219 ν. 4412/2016 (107)

Παρ.1. Η παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων γίνεται από επιτροπή παραλαβής που συγκροτείται, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 221, περί οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων.

Κατά παρέκκλιση από τα αναφερόμενα στο πρώτο εδάφιο, για την παραλαβή συμβάσεων υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία ίση ή μικρότερη του ποσού της παρ. 1 του άρθρου 118, περί απευθείας ανάθεσης, δεν απαιτείται συγκρότηση επιτροπής παραλαβής και η παραλαβή γίνεται με βεβαίωση που εκδίδεται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας για την οποία προορίζονται οι υπηρεσίες ή της υπηρεσίας που έχει οριστεί για τον σκοπό αυτό με την απόφαση ανάθεσης.

Σωστή προσθήκη

39. Όργανα διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων συμβάσεων– Τροποποίηση τίτλου και παρ. 1, 3, 8, 9, 10 και 11 και προσθήκη παρ. 12 στο άρθρο 221 ν. 4412/2016 (109)

Εμπιστευτικό – Απαγορεύεται ο διαμοιρασμός του παρόντος αρχείου χωρίς τη ρητή συγκατάθεση μας

Παρά τις τροποποιήσεις, άρθρο παραμένει πολύπλοκο και ασαφές.

II. Δημόσιες συμβάσεις πρώην εξαιρουμένων τομέων (ΒΙΒΛΙΟ II)

Οι σχετικές τροποποιήσεις (άρθρα 109 – 132 νέου νόμου) έχουν το ίδιο περιεχόμενο με τις τροποποιήσεις του ΒΙΒΛΙΟΥ I.

III. Δικαστική προστασία – ΑΕΠΠ κλπ.

Τα βασικά σημεία των σχετικών τροποποιήσεων:

- Αρμοδιότητα για συμβάσεις άνω των 30.000 ευρώ
- Υποχρεωτική έκδοση απόφασης επί ασφαλιστικών μέτρων
- Δυνητική ακρόαση (κατόπιν αιτήσεώς τους) ΑΑ – οικονομικών φορέων ενώπιον ΑΕΠΠ

(υπέρμετρη και συχνά αλυσιτελής επιβάρυνση ήδη επιβαρυνμένης ΑΕΠΠ)

- Για συμβάσεις έως 100.000 ευρώ δυνατότητα μονομελούς σύνθεσης ΑΕΠΠ
- Ευθύνη ΑΑ αν αποσταλεί πλημμελής φάκελος σε ΑΕΠΠ
- Παραίτηση από προσφυγή μόνο **προ 10 ημερών** από εξέταση προσφυγής
- **Σώρευση δικογράφων αιτήσεως αναστολής και ακύρωσης (ενώπιον Διοικ. Εφετείου, ΣτΕ) σε ένα (1).**
- Δικαστήριο δύναται να διατάξει επιστροφή παραβόλου ΑΕΠΠ (αν απόφαση ΑΕΠΠ ακυρωθεί)

IV. Έναρξη ισχύος ως αναφέρεται σε άρθρο 142, ν. 4782/2021:

Άρθρο 142

Έναρξη ισχύος Μέρους Α΄

1. Η ισχύς των διατάξεων του:

- α) άρθρου 4, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147),
- β) των άρθρων 10, 57, 58, 59, 60, 63, 64, 66 έως 79, 82 έως 86, 89 έως 93, 95 έως 98, 100 και 134,
- γ) του άρθρου 109, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 7 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016,

αρχίζει από την 1η.9.2021.

2. Η ισχύς των άρθρων:

- **3, 6 (ΚΗΜΔΗΣ)** κατά το μέρος που τροποποιεί τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016 (ΚΗΜΔΗΣ),
- 7, 8, 9, 11, 12, 13,
- **42 (102 ν. 4412/2016)** (διασαφηνίσεις – προσθήκη σε δικαιολογητικά),
- **49 (117 Α ν. 4412/2016)** (συμβάσεις ήσσονος αξίας – κατώτερες 2.500 ευρώ),
- 62, 65, 80, 81, 87, 88, 94, 99, 101 (τεχνικά έργα),
- **108 (221 ν. 4412/2016)** (όργανα διενέργειας διαγωνισμών),

- 121 (310 ν. 4412/2016 – ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ) διασαφήνιση – προσθήκη σε δικαιολογητικά)
- 127 (327 Α ν. 4412/2016 ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ συμβάσεις ήσσονος αξίας – κατώτερες 2.500 ευρώ)

αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Η ισχύς των υπολοίπων άρθρων του παρόντος αρχίζει από την 1η.6.2021, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

Νίκος Στυλιανίδης, 14.3.2021